

info

Ανδρέας Γιακουμακάτος, Σωκράτης Γεωργιάδης (επιμ.), Το Μπάουχαους και η Ελλάδα. Η νέα ιδέα της σύνθεσης στις τέχνες και την αρχιτεκτονική / Bauhaus and Greece. The new idea of synthesis in art and architecture, Εκδόσεις Καπόν, Αθήνα 2021, σ. 488.

ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΓΙΑΚΟΥΜΑΚΑΤΟΥ

ΤΟ ΑΝΕΞΙΤΗΛΟ ΙΧΝΟΣ ΤΟΥ ΜΠΑΟΥΧΑΟΥΣ

Η έκδοση αυτού του τόμου πρακτικών ολοκληρώνει τον κύκλο που ξεκίνησε το 2019 με το μεγάλο συνέδριο του Μπάουχαους στην Αθήνα. Με την ευκαιρία της επετείου των 100 ετών από την ίδρυση της διάσημης σχολής στη Βαϊμάρν, η Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και η Κρατική Ακαδημία Καλών Τεχνών Στουτγάρδης διοργάνωσαν στο Μουσείο Μπενάκη οδού Πειραιώς τριήμερη διεθνή συνάντηση για τη σημασία του Μπάουχαους και της σχέσης της Ελλάδας με το μοντέρνο πνεύμα του. Οι παράλληλες συναυλίες «μουσικής του Μπάουχαους», το βιβλίο για τα Νέα σχολικά κτίρια στην Ελλάδα της δεκαετίας του 1930 και

Ο ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΑΣ ΚΑΙ ΕΚ ΤΩΝ ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΤΟΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΕΣ ΠΤΥΧΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

εντέλει τα πρακτικά του συνεδρίου (που κυκλοφορούν από τις 15 Δεκεμβρίου) συνθέτουν ένα παλίμψηστο προσεγγίσεων και κατανόησης αυτού του εκρηκτικού πολιτισμικού φαινομένου των αρχών του περασμένου αιώνα, που ασκεί την επιρροή του και στον αιώνα που διανύουμε.

Σε αυτή την έκδοση, που αποτελεί την «ελληνική συμβολή» για τα εκατοστά γενέθλια της σχολής, η πρύτανης των μελετητών του Μπάουχαους Magdalena Droste σχολιάζει ζητήματα δομής και στρατηγικής στο εσωτερικό του, ιδιαίτερως τις σχέσεις του Walter Gropius με τον Hannes Meyer, ο οποίος είχε διαδεχθεί τον ιδρυτή του Μπάουχαους στη διεύθυνσή του. Η Robin Schuldenfrei, πολυγλωσσική ερευνήτρια στο Courtauld Institute of Art του Πανεπιστημίου του Λονδίνου,

HARVARD ART MUSEUM / BUSCH - REISINGER MUSEUM, GIFT OF ISE GROPIUS

Μια έγκυρη πηγή, από την άποψη της ιστοριογραφικής προσέγγισης και της κριτικής μεθοδολογίας, για μια ενημερωμένη και διεισδυτική ανάλυση του ζητήματος του Μπάουχαους στην Ελλάδα και στον υπόλοιπο κόσμο

1. Heinz Loew, Μοντέλο μηχανικού θεάτρου, 1927 (ανακατασκευή 1968)

2. Ο Βάλτερ Γκρόπιους (αριστερά) με τον Περικλή Σακελλάριο έξω από το κτίριο της Αμερικανικής Πρεσβείας στην Αθήνα, περίπου το 1961

3. Άποψη του σχολικού συγκροτήματος «Διδασκτρίων Αγίας Σοφίας» στη Θεσσαλονίκη (σημερινό 2ο Γυμνάσιο και Λύκειο)

4. Norman Hanson, Οικία Lakofski, Γιοχάνεσμπουργκ, 1936

αναλύει τις παιδαγωγικές μεθόδους στη σχολή, ιδιαίτερω την προσέγγιση του πολυσχιδούς σύγγρου καλλιτέχνη László Moholy-Nagy. Η Ita Heinze-Greenberg, του Πολυτεχνείου της Ζυρίχης, σχολιάζει τις μεσογειακές συνδηλώσεις του Μπάουχαους, με αναφορές στο ταξίδι του Erich Mendelsohn το 1931 στην Ελλάδα. Ο Andrea Maglio, του Πανεπιστημίου της Νάπολι και μελετητής του Hannes Meyer, επιχειρεί μια «ιστορία της κριτικής» αναφορικά με την πρόσληψη από την ιταλική αρχιτεκτονική κουλτούρα του ελβετικής καταγωγής αρχιτέκτονα, ιδιαιτέρως στις «πολιτικές» δεκαετίες 1960-1970. Ενώ ο Gianluigi Freda, επίσης του Πανεπιστημίου της Νάπολι και ειδικός για τη μοντέρνα αρχιτεκτονική στο Ισραήλ, αναλύει τη δράση του αρχιτέκτονα Arieh Sharon, που υπήρξε μαθητής του Μπάουχαους από το 1926 ως το 1929. Ο Thomas Cappellaro, της Ακαδημίας της Στουτγάρδης, εμβαθύνει στην ανάπτυξη του «ρωσικού Μπάουχαους», ενώ η Kathleen James-Chakraborty, καθηγήτρια στο University College του Δουβλίνου, «χαρτογραφεί» τη διάδοση της αρχιτεκτονικής του Μπάουχαους στο Ισραήλ, στο Μεξικό, στις ΗΠΑ, στη Νότια Αφρική, στην Απω Ανατολή.

ΑΛΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ. Ανάμεσα στις ελληνικές εισηγήσεις, πέρα από εκείνες που ασχολούνται ειδικότερα με την αρχιτε-

κτονική, είναι πολλές που εμβαθύνουν στις άλλες τέχνες και ξεχωρίζουν για την πρωτότυπη προσέγγιση. Η Εοσθήρ Λέμη και ο Δημήτρης Ανδρικόπουλος αναλύουν το νόημα της δομής στη μουσική του 20ού αιώνα ως προς τις σχεδιαστικές αρχές του Μπάουχαους και με έμφαση στο έργο του Νίκου Σκαλκώτα. Η Ευαγγελία Παυλέα εμβαθύνει στο έργο του Παντελή Ξαγοράρη, καλλιτέχνη εμβληματικά επηρεασμένου από το Μπάουχαους, ενώ η Ζωή Γοδόση ασχολείται με το έργο της «ελληνίδας Anni Albers», της εικαστικού Βούλας Μασούρα που υπήρξε μαθήτρια στη μεταπολεμική Γερμανία του Georg Muche, δασκάλου στη σχολή της Βαϊμάρης. Η Φαίη Ζήκα διερευνά την εξέλιξη της χρωματικής θεωρίας στο Μπάουχαους, ενώ η Αριάδνη Βοζάνη σχολιάζει τη χωρική αντίληψη του Μπάουχαους εφαρμοσμένη στις παραστασιακές τέχνες, στην Ελλάδα και διεθνώς. Ο Δημοσθένης Δόνος, επίσης, αναλύει την «αρχαιότητα του νεωτερικού» διαμέσου συσχετισμών του θεάτρου του Μπάουχαους με την αρχαία θεατρική πρακτική. Η πολλαπλότητα του φαινομένου Μπάουχαους αναδεικνύεται από την Κωνσταντίνα Κάλφα, με κριτικά σχόλια για τον συνολικό «σχεδιασμό της ζωής» που επιχειρήθηκε στο εσωτερικό του.

Τις ψυχολογικές παραμέτρους της διδασκαλίας του

Johannes Itten στο εισαγωγικό εξάμνο της φοίτησης στο Μπάουχαους εξετάζουν οι Ανδρέας Οικονόμου και Παντελής Πετρίδης, ενώ τη μεταφορά των παιδαγωγικών μεθόδων του Μπάουχαους στη βρετανική και αμερικανική αρχιτεκτονική εκπαίδευση διερευνούν αντίστοιχα η Καλλιόπη Κοντόζογλου, η Μαριάννα Χαριτωνίδου και οι Σταύρος Γυφτόπουλος και Σοφία Τσιράκη. Σε ό,τι αφορά την ελληνική αρχιτεκτονική, δεν λείπουν αναλύσεις μεταξύ άλλων για τον Ιωάννη Δεσποτόπουλο, τον Νίκο Μπτσάκη, τον Αρη Κωνσταντινίδη, αλλά και για τον ρόλο σημαντικών γερμανών αρχιτεκτόνων όπως οι Ernst Neufert και Fred Forbat στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου.

Το βιβλίο, με πρόλογο της υπουργού Πολιτισμού Λίνας Μενδώνη, τη συμβολή 64 συγγραφέων και με την επιμέλεια των εκδόσεων Καπόν, δεν είναι μόνο ένα εξαιρετικά φροντισμένο εκδοτικό αντικείμενο αλλά και μια έγκυρη πηγή, από την άποψη της ιστοριογραφικής προσέγγισης και της κριτικής μεθοδολογίας, για μια ενημερωμένη και διεισδυτική ανάλυση του ζητήματος του Μπάουχαους στην Ελλάδα και στον υπόλοιπο κόσμο.

Ο κ. Ανδρέας Γιακουμακάτος είναι καθηγητής Αρχιτεκτονικής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και μέλος της Ακαδημίας των Τεχνών της Φλωρεντίας